

nistri faciet talum actum sibi proprium est instrumentum Dei in ista conuersione; Minister enim est quoddam agens dispositum, & eius actio, & prolatio verborum est actio instrumentalis respectu conuersionis, quamvis non attingat terminum. *Scot.*
4. sent. dist. 13. q. 1. lit. E. f.

DE SACERDOTE SACRIFICANTE.

TIT. V.

Int. Vtrum quicumque Sacerdos possit confidere hoc Eucharistie Sacramentum? *Resp.* affirmatiue, loquendo de simpliciter posse, dummodo habeat has conditio-nes scilicet, quod sit Sacerdos, quod possit proferre verba con-secratio-nis, & quod possit habere intentionem debita-ram faciendi, scilicet, quod intendit Ecclesia facere, & ideo mutus, & carens vsu rationis non potest con-fidere, quamvis sit Sacerdos. *Scot.* 4. sent. dist. 13. q. 2. l. B.

- 2 Int. Vtrum distractus in confiendo Sacra-mentum Eucharistiae verè conficiant? *Resp.* affir-matiue, dummodo intendar in principio Miss-

Mis-

Missam celebrare, quia sic distractus habet intentionem virtualem, quae admittit distinctionem; Deus enim, ut supra dictum est, non obligavit hominem ad non distrahi; quod pariter dicendum est de B. prismo. *Scot.* 4. sent. d. 6. q. 6. l. A. C.

3 Int. Vtrum solus Sacerdos possit confidere? *Resp.* affirmatiue; habetur ex parte summa Trinit. & Fid. Cathol. cap. 1. Firmiter. §. Una vero, vbi di-citur: *hoc itaque Sacramentum uero potest confidere, nisi Sacerdos, qui ex ordinatus secundum claves Ecclesie.* Quod habuit Ecclesia ex verbo Christi *Lut.* 22. cap. & 1. *Corinth.* cap. 11. *Hoc quicunque fe-teritis, &c.* vbi loquitur Apostolis, vel Discipulis, quibz Sacerdotes succedunt; vt habetur d. 21. *Can.* 1. *Cleros,* & *Cler.* *Scot.* 4. sent. d. 13. q. 2. l. B.

4 Int. Vtrum sit idem Sacramentum, & sacri-ficium? *Resp.* negatiue, quia etiam oblatio Hostiae non consecrata est sacrificium, & tamen non est Sacramentum, sicut Eucharistia consecrata in Pixide est Sacramentum, & non sacrificium, nisi aptitudinaliter. *Scot.* 4. sent. dist. 13. q. 2. l. D.

5 Int. Vtrum degradatus possit confidere hoc Sa-cramentum? *Resp.* quod licet degradatus spoliatur priuilegio Clericali, & tradatur Curiae seculari; po-test tamen confidere, quia non deletur character; Deus enim non instituit ministrum in amotione, sicut in collatione, & quod talis degradatus tra-datur Curiae seculari, est ex Priuilegio Pontificis, qui tali priuilegio non se spoliat nec alteri cedit,

T

sed

sed tunc executor est minister Pontificis, & Iudicis Ecclesiastici; non enim est essentiale ordinis, quod Curia seculari non tradatur. *Scot. ibid. l. C.*

6 Int. Vtrum hereticus, & schismaticus conficiant Sacramentum? Resp. affirmatiue, dummodo habeant intentionem faciendi quidquid faciendum instituit Ecclesia, quæ intentio dicitur vniuersalis, quamvis non intendat in speciali, quia credit Eucharistiam nihil valere. *Scot. ibid. l. C.*

7 Int. Quot modis accipitur ly posse confiscere? Resp. accipi dupliciter, uno modo posse simpliciter, & abolute, & tunc est, quando facit quod intendit, sic facit attenter; alio modo ordinatè facere, idest debitè, & secundum requisitas conditio-nes, vel ex parte ministri, vel loci, vel temporis. *Scotus in 4. d. 13. q. 2. l. D.*

8 Int. Quod sunt impedimenta ex parte ministri? Resp. tria, scilicet, vel culpa tantum, vel poena ta-tum, vel nec culpa, nec poena; Culpa tantum, ut peccatum mortale, in quo existens non potest ordinatè conficer; poena tantum, ut poena canonica, nec poena, nec culpa, ut non ieiunus ieiunio naturali. *Scot. 4. sent. dist. 13. q. 2. l. D.*

9 Int. Quot sunt poenæ, quæ impediunt ad ordinatè conficiendum? Resp. multæ sunt poenæ, aliæ non sunt fundatae super aliquam poenam, vel defectum naturalem, ut degradatio, Irregularitas, (quæ quandoque est ex defectu) Excommunicatio maior, sus-pensio ab executione eorum, quæ sunt Ordinis simo-

nia,

nia, infamia, & alia ad ista reducibilia: nam sub infamia continetur publicus Vsurarius, & huiusmodi. Aliæ poenæ fundantur super defectus naturales, propter quos non vult Ecclesia quascumque personas defectuosas ministrare in Altari, & meritò, quia sic erat in lege veteri, *Lenit. cap. 21. Scot. in 4. dist. 13. q. 2. l. E.*

10 Int. Quare Ecclesia huiusmodi personas prohibuit? Resp. propter reuerentiam Sacramenti, & propter scandalum pusillorum, quod quidem scandalum orireter, si notabiliter defectuosi in naturalibus, ut mutilari, vel horribili infirmitate infirmi, ut lepra & huiusmodi; ministrarent in Altari, ut patet dist. 33. Can. 2. maritum duarum, & Exir. de Corpori viat. in pluribus Capit. *Scot. ibid. l. E.*

11 Int. Quid ultra requiritur ex parte ministri ad ordinatè conficiendum? Resp. requiritur appositiō conuenientium vestimentorum, quæ debent esse sacra, & honesta, quibus in alijs vīsibus non debent vti, quam in Ecclesiasticis, & Deo dignis officijs, ut habetur de Consecr. dist. 1. Can. 41. *Vestimenta Ecclesiastica. Scot. ibid. l. F.*

12 Int. Quot sunt indumenta requisita? Resp. secundum Innocent. III. de Officio Missæ p. p. cap. 10, sex sunt communia Episcopis, & Presbyteris, scilicet Amictus, Alba, Cingulum, Stola, Manipulus, & Planeta, quæ debent esse benedicta, quamvis de Cingulo hoc certè non requiratur, quia in quibusdam locis consuetudo obtinuit, quod non oportet Cingulum

lum benedicti. *Scotus* in 4. dist. 13. quest. 2. l. F.

13 Int. Quam poenam incurrit non Sacerdos, si auerteret conticere? Resp. quod non solum peccat mortaliter, sed etiam est irregularis, vt habetur *Extr. de Clerico non ordinato ministrare cap. 1.* Si quis, & cap. 2. existens, & cunctis aliter quicumque exequens, vel attentans actum alicuius ordinis quem non habet, est irregularis. *Scotus* ibidem. l. F. & ex Decreto Vibani VIII. tradendus est curiae sacerdotali.

14 Int. Quid dicendum de peccatore notorio? Resp. quod talis, sic celebrat ante paenitentiam, peccat mortaliter, non solum quia est in peccato mortali, sed etiam quia scandalizat, sed an incurrit irregularitatem? Resp. negatim, quia huiusmodi pena non videtur sibi inflicta a Canone, licet prohibetur dist. 32. *Car. 5. nullus*, ubi dicitur: *Nullus Missam audiat Presbyteri, quem seit concubinam indubitanter habere, nam poene non sunt amplianda;* *Extr. de Regul. Iur. m. 6. reg. 49.* *Scot. ibid. l. H.*

15 Int. Si prohibetur fidei Missam concubinarij audire, quare non prohibetur concubinario celebrare? Resp. Quod utique prohibetur celebrare, quia magis astringitur ipse ad cauendum quam audiens vt non audiat; & si prohibetur communicatio cum concubinario in aliquo actu, est vt corrigatur, non tamen illi infligitur pena irregularitatis, si exercetur istum actum, quod etiam dicitur de publico visurario. *Scot. ibid. l. H.*

16 Int.

16 Int. Vtrum celebrans sine omnibus paramentis, vel sine aliquibus, vel celebrans cum non consecratis incurrit irregularitatem? Resp. negatim, quia in Canone non reperitur inflictam ista poena; Poena enim irregularitatis est iuris positivi, quae non incurrit, nisi infligatur. *Scot. ibid. l. I.*

17 Int. Per quod celebrans incurrit irregularitatem? Resp. quod per nullam conditionem ex parte Ministri nisi ex defectu Sacerdotij, vel ex alia prohibent, & remouent ab exercicio Sacerdotij, vel ex peccato, cui sit annexa prohibitio Canonica. *Scot. 4. sent. dist. 13. q. 2. l. I.*

18 Int. Quae requiruntur circa locum? Resp. quod loquendo de loco propriè dicto, requiritur, quod non sit interdictus, & quod sit sanctificatus. Primum requiritur necessariò & in tali loco celebrans fecit contra prohibitionem Ecclesiar. & per consequens non ordinatè; Secundum requiritur secundum quid, nisi casus necessitatis occurrat, & probatur per illud de *Conf. d. 1. can. 11.* Sicut non, ubi dicitur: *Non in alijs, quam in Domino consecrais locis, idest in Tabernaculis Divinis precibus a Pontificibus delibutis Missas cantare, aut sacrificia offerre licet.* Et can. sequenti, *Missarum solemnia, & can. 14.* *Hic ergo, idest, & can. sequenti.* Nullus Presbyter, ubi dicitur: *Nullus Presbyter Missas celebrare presumat, nisi in consecratis ab Episcopo locis, qui sui particeps de cetero voluerit esse Sacerdotij.* De casu vero necessitatis, patet ibidem can. 30. *concedimus etiam.* *Scot. 4. sent. d. 13. q. 2. l. K.*

19 Int.

150 De Sacerdote sacrificante.

19 Int. Qui sunt casus, in quibus potest celebrari in locis non sanctificatis? Resp. casus sunt isti, vix delicer, si Ecclesia in Patria sine destructa, vel si quis in via non poterit accedere ad aliquam Ecclesiam consecratam, quod regulariter verum est de nauigantibus, & ceteris huiusmodi. *Scot. ibid. l. K.*

20 Int. Quare pro nauigantibus, & ceteris huiusmodi potest celebrari in locis non consecratis? Resp. quia audire Missam est praeceptum Diuinum, a quo non potest retardari, (loquendo de die Dominicano) per aliquid praeceptum minoris obligationis, cuiusmodi est praeceptum de celebrando in loco consecrato; nam praeceptum istud, *Sabbata sanctificare*, Ecclesia interpretata est in hoc, quod est audire Missam die Dominicano, ideo praecepitur, ut habetur de *consecr. diff. 1. Can. 64. Missas die Dominicano*, & ideo non potest impediri ab huiusmodi obseruatione per arcaitionem praecepti minus necessarij. *Scot. in 4. diff. 13. q. 2. l. K.*

21 Int. Quæ, & vbi sunt loca consecrata? Resp. quod huiusmodi loca sunt Ecclesia Parochiales, & aliae solemnes Collegiatæ; Oratoria vero, quæ dicuntur Capellæ, non sunt consecrata, nisi de licentia Episcopi, ut habetur de *consecr. d. 1. can. 33. Vnicuique*, vbi dicitur: *Vnicuique fidelium oratorium licet habere, & ibi orare; Missa: autem ibi celebrare non licet, nisi in casibus supradictis.* *Scot. 4. sent. diff. 13. q. 2. l. K.*

22 Int. A quo potest Oratorium sacrum fieri
Resp.

Tit. V.

151

Resp. non potest fieri, nisi de licentia, & auctoritate Episcopi, ut habetur de *Consecr. diff. 1. Can. 9. Nemo Ecclesiam. Scot. ibid. l. K.*

23 Int. Quid ultra requiritur ad locum? Resp. requiritur ornatius, scilicet lumen, ut habetur *Extr. de celebratione Missarum cap. ult. Litteras tuas*, de eo, qui sine igne sanctificabat, & aqua, & iequitur, mandamus quatenus Officiorum & beneficio perpetuo ipsum prius. *Scot. ibid. l. K.*

24 Int. Quot sunt vasa requisita in Celebracione? Resp. duplia requiruntur, (quæ vocantur etiam loca mobilia) aliud dicitur remotum, quod est Altare, & debet esse lapideum, ut habetur de *Consecr. diff. 1. Can. 31. Altaria; Altaria si non fuerint lapidea, Chismatisunctionem non consecratur.* Vasa propinquia sunt Calix, & Patena, quæ debent esse de auro, vel argento, vel ad minus de stanno, vbi paupertas cogit, & habetur de *consecr. diff. 1. Can. 45. Ut Calix. Calix Domini cum Patena si non ex auro omnino, tamen ex argento fiat; Si quis autem tanquam paten per est, saltem ut stannum habeat: de aro, aut auricale et non fiat.* *Scot. ibid. l. L.*

25 Int. Quare non debet fieri ex dictis materijs? Resp. non debet fieri de ære, & auricalco, quia ob vini virtutem eruginem, vel rubiginem pariter, & vomitum prouocant. Non potest fieri de vitro propter eius fragilitatem, ne sanguis Domini periculo exponoratur, sic in eodem loco habetur. *Scotus ibidem l. L.*

26 Int.

152 De Sacerdote sacrificante

26 Int. Vtrum fieri possit ex ligno? Resp. per eundem locum negatiue, & hoc propter imbibitionem humoris & haec ommnia vasa debent esse consecrata. De Altari habetur de *Consec.* dif. 1. Can. 18. *Ecclesie;* & can. 30. Concedimus etiam. Et duobus Can. sequentibus, scilicet Altaria sive non: & Altaria placuit: siue sit Altare fixum, siue portatile. *Scot.* in 4. dif. 13. q. 2. l. L.

27 Int. Vtrum in Altari portatili possit celebrari, sicut in Altari fixo? Resp. affirmatiue, vt habetur *Extr. de Privilegijs,* & *Excessibus Privilegiatorum* cap. 30. In his, qua ad culnum, cum Fratribus Pradicatoribus, & Minoribus duximus indulgendum, ut obi- ciumque fuerit sine Parechialis iuris praesudicio cum Altari valeant celebrare: quidam nimis stolidi interpre- tando nostram indulgentiam, niuntur afferere, quod ea pradielli Fratres prater Prelatorum assensum facere hoc non posse; & paulo post, cum autem nihil eis conferret indulgentia memorata, sine qua, idem Prelatibus au- nientibus licet, mandamus, quod interpretatione huius reprobata & dum tamen ab aliis, que iuri Parechiali proprijs conuenient, abstineant datam eis licentiam cele- brandi, etiam auctoritate nostra, non differas publicare, ita quod dicti Fratres ex indulgentia nostra gratiam vi- deantur confessi sic ait Papa Honorius III. *Scot.* ibid. l. L.

28 Int. Vtrum licet uti Altari portatili, vel via- tico tantum ex priuilegio? Resp. quod quantum ad usum eius indifferenter in quocumque loco, vel con-

Tit. V.

153

consecrato, vel non consecrato, est ex priuilegio, sed quantum ad usum eius in loco consecrato, vi- detur esse de iure communi: quia ante dedicatio- nem Altaris in Ecclesijs quibuscumque communica- ter celebratur cum Altari parvo; quod non debet esse enormiter fractum, ut habetur *Extr. de Con-secr. Ecclesie vel Altaris.* cap. 1. Ad bac sit Aliare. *Scot.* 4. sent. dif. 13. quast. 2. lit. L.

29 Int. Quid agendum, si lapis benedictus fuerit imminutus? Resp. quod si lapis benedictus fuerit imminutus, debet iterum benedici, ita habetur cap. pradillo, & cap. 3. quod in dubijs. *Scot.* ibid. l. L.

30 Int. Quid amplius requiritur circa loca pre- dicta? Resp. requiritur, quod Calix, & Patena sint consecrata, quod deducitur de *consecr.* dif. 1. Et quod Altare si ornatum duabus Tobaleis conse- cratis, ut mos est, & praesicè Corporale de sindone munda, quod debet cooperire ad minus locum Cali- cis, & Hostiae. *Scot.* 4. sent. d. 13. q. 2. l. M.

31 Int. Quænam est pena celebrantibus sine istis conditionibus prædictis loci, & vasis, an incurritur irregularitas? Resp. quod non incurritur irregularitas, nisi celebrauerit in loco interdicto à Iudice, vel cum Calice non idoneo; quamvis de Calice non sit certum, quia illa pena depositionis, quæ habetur *Extr. de celebrat. Miss.* c. vii. *Luteras tuas* infligitur propter multa, scilicet quia non utebatur Calice debito, nec aqua, nec igne, & ita dubium est, si propter quodcumque separatum debeat infligi

V.

depo-

depositio, quia omnia concurrebant. *Scot. ibid. l. M.*

32 Int. In quo tempore potest Missa celebrari? *Resp. quod congrue potest celebrari a principio diei usque ad horam nonam. Scot. 4. sent. dist. 13. q. 9.*

2 l. N.

33 Int. Quid intelligitur per principium dicis? *Resp. quod principium accipitur, non pro ascensu Solis super Orizontem nostrum, sed ab illa hora, ex qua radij solares illuminant Emispherium nostrum, quod dicitur principium Auroræ, & incipit secundum Autores in lib. de Crepusculis, quando Sol est sub Orizonte ad 10. vel 8. gradus, quorum ascensus non continet spatium ultra medietatem horæ æqualis, & quintam unius horæ, qui terminus celebrandi habetur de Consecr. dist. 1. can. 48. Nocte sancta Nativitatis Domini Salvatoris Missas celebrant Presbyteri. Scot. ibid. l. N.*

34 Int. In qua hora celebrauit Missa in Sabbato sancto? *Resp. celebrari circa initium noctis, quia illa pars diei artificialis, quæ est post Nonam Sabati Sancti, computatur cum nocte precedente diei Dominicam; vndē in benedictione Cerei dicitur: hac nox, &c. & etiam in oratione dicitur, Deus, qui hac sacramentum noctem, &c. Scot. ibid. l. N.*

35 Int. Vnde colligitur terminus consecrationis, scilicet, hora Nonæ? *Resp. Colligitur ex consuetudine Ecclesiæ, & præcipue attingitur huiusmodi terminus in diebus ieiuniorum, quando reguliter in Ecclesijs Collegiatis consuevit circa horam*

No-

Nonam Missa de ieiunio celebrari. *Scot. 4. dist. 13. q. 9. 2. l. N.*

36 Int. Vtrum si Celebrans non legere Introitum, orationes, & Epistolam sicut in Missalibus secundum usum Ecclesiæ Romane notatur, conficeret? *Resp. simpliciter conficeret, sed non ordinat. Scot. ibid. l. O.*

37 Int. Quare oportet Celebrantem habere aliquem respondentem? *Resp. quod respondens requiritur in persona totius Ecclesiæ, ut denotetur Sacerdotem esse mediatorem inter Deum, & Ecclesiæ, pro qua ipse offert sacrificium Deo, & ideo sibi assit in offrendo. Scot. ibid. l. O.*

38 Int. Vtrum suspensus, & depositus possit celebrare? *Resp. licet. Caus. 1. q. 1. Can. 97. Quod quidam dicunt. §. opponitur autem; dicitur, quod nulla ei relinquatur potestas; nihilominus potest celebrare, quia si auferatur potestas ad ordinatè exequendum, remanet potestas ad simpliciter exequendum. Scot. ibid. lit. L.*

39 Int. Quare laicus potest sumere Eucharistiā, & non confidere? *Resp. quia sic Deus voluit, nam susceptionem docuit se velle à quolibet Christiano, vt habetur *Ioan. c. 6. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis*, &c. sed consecrationem, & dispensationem noluit ita esse communem, quia non fuit ita necessarium; possunt enim pauciores dispensare, quam suscipere. Scot. 4. d. 13. q. 2. l. R.*

40 Int. Vtrum Diaconus possit dispensare Corpus

pus Christi? Resp. quod simpliciter in casu necessitatis conceditur Diacono dispensare Corpus Christi, non semper ex officio; & licet Beatus Laurentius dispensauerit sanguinem, ut habetur in eius legenda, *Cui commisisti Dominicus sanguinis dispensationem*; hoc bene congruum erat, quia in dispensatione sanguinis non tanguntur species, sed Calix: at in dispensatione Corporis tanguntur necessariæ species Panis, & ideo non nisi in casu necessitatis potest concedi, & sic probat, quod habetur d. 93. *Can. 18.* præsente Presbytero Diaconus, sed nec ob id sequitur, quod possit confidere, quia minus est dispensare, quam confidere. *Scot. ibid. l. R.*

41. Int. An laicus possit dispensare Eucharistiam? Resp. negatiæ, ut habetur de *Confucr. d. 2. Can. 29.* Peruenit ad notitiam, vbi dicitur, quod *Quidam Presbyters in tantum parvum Diuinam mysteria, vel laico, vel femina sacrum Corpus Domini tradant ad deferendum infirmis*, & sequitur, interdicit per omnia *Synodus*, ne talis temeraria præsumptio vherius fiat, & ratio congrua est, quia ille actus conficiendi, & dispensandi Eucharistiam debet residere apud illum, qui est principalis in Hierarchia Ecclesiastica, sicuti est Sacerdos, quemadmodum exercetur à natura in corpore humano, & iniquilibet bene ordinata pollicita. *Scot. 4. sent. disf. 13. q. 2. l. R.*

DE MISSÆ VALORE.

TIT. VI.

Nt. Vtrum valor Missæ scit finitus? Resp. affirmatiæ, loquendo formaliter, & intensiæ, & quatenus correspôdet alicui merito in Ecclesia, quod est finitus, & certi gradus; sic etiam debet esse valor. *Scot. quolib. q. 20. l.*

N. X.

2. Int. Qualis, & quantus est valor Missæ? Resp. quod Missa multum valet, tamen non æquivalet Passioni Christi; bene pro tanto specialius valet, pro quanto ibi est specialiter commemoratione oblationis, quam Christus obtulit in Cruce, iuxta illuc *Luc. cap. 22. Hoc facite in meam commemorationem.* *Scot. ibidem l. P. X.*

3. Int. Quid fit in Missa? Resp. In Missa representatur oblatio Christi facta in Cruce, & per ipsam oblationem obsecratur Deus, ut per eam acceptet

saci-

sacrificium Ecclesiæ; nam obsecratio communiter fit per aliquid magis acceptum ei, qui rogatur, quam sit supplicatio obsecrantis: Quoniam si supplico te, ut mihi hoc concedas pro anima Patris tui, suppono tibi acceptam animam Patris tui magis, quam supplicationem meam. *Scot. ibid. l. P.*

4. Int. Vtrum si sacrificium acceptaretur ratione voluntatis Christi, ut offerentis, hoc est, instituens oblationem, & dantis valorem, & acceptationem: valeret sicut passio Christi? Resp. quod non sequiueret, nec acceptatione ut passio Christi, & ita meritum, cui correspondent bonum debitum virtute sacrificij esset finitum. *Scot. ibid. l. P.*

5. Int. Quotuplex est valor Missæ? Resp. duplex, scilicet virtute meriti, sine operantis, nempe Sacerdotis, & virtute operis operati, nempe sacrificij, quod offertur. Vel virtute meriti personalis Sacerdotis offerentis, & virtute meriti generalis Ecclesiæ, in cuius persona per ministrum communem offertur sacrificium. *Scot. quolib. q. 20. l. A.*

6. Int. Sacrificium Missæ exhibitum à malo Sacerdote est ne aliquius valoris? Resp. affirmatiue, quia licet malus Sacerdos in illo actu demereatur, tamen est valor ea opere operato, & valor ex virtute meriti generalis Ecclesiæ, quia dicit *Ioan. cap. 6. Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita; quandocumq; n. Christus, ut summus Sacerdos offert, Panis, quem dat, idest Caro eius, est mundi vi- ta. Scot. ibid. l. A.*

7. Int.

7. Int. Vtrum oblatio facta à malo Sacerdote habeat eandem efficaciam, quam habet oblatio facta à bono Sacerdote? Resp. quod si oblatio habet efficaciam ab illo, pro quo offertur, dicendum est æqualem esse efficaciam mali, ac boni Sacerdotis, sed quia multa alia requiruntur in Missâ per modum orationis, quæ faciunt ad efficaciam Missæ, sequitur secundum maiorem deuotionem, quæ acceptatur secundum merita illius, cuius est deuotio, quod Missâ melioris sit melior quamvis Sacramentum utrobique sit æquale. *Scot. 4. sent. dist. 13. q. 2. l. Q.*

8. Int. Quid igitur tenendum circa hoc? Resp. quod secundum iustitiam retributiam Deus recompensat bonum, & hoc propter meritum, cui correspondeat illud bonum, quod meritum debet esse alicuius partis viua, existentis in charitate; unde sequitur esse maius meritum boni Sacerdotis, quam mali per quod secundum iustitiam retributiam recompensat alicui in Ecclesia. *Scot. 4. sent. dist. 13. q. 2. l. Q.*

9. Int. Inter opera meritoria quodnam est meius? Resp. Oratio, quia ipsa de ratione sui est placatua Dei, & reconciliatua Deo, & non solùm hoc intelligitur de orante, sed etiam de illo, pro quo per ipsum orantem specialiter offertur. *Scot. quolib. q. 20. l. B.*

10. Int. Quot modis meritum valere dicitur, & præcipue oratio? Resp. tripliciter; uno modo spe-

C124

cialissimè, & sic semper valet oranti, quando est in gratia, quia habet bonum motum animi, & elicet opus bonum, quæ duo non ita sunt illius, pro quo oratur, sicuti orantis. Secundo modo generalissimè, & sic meritum orantis, etiam celebrantis, valet toti Ecclesiæ; non enim debet orans excludere aliquem ab Ecclesia, sed ex intentione habituali, omnes includere. Tertio modo, modo medio, scilicet illi, cui ab orante specialiter applicatur oratio, vel Missa; aliter si valeret generalissimè, frustra in Ecclesia essent speciales orationes assignatæ, aliae videlicet pro viuis, aliae pro mortuis, aliae pro benefactoribus, pro amicis, & alijs, ut patet in Missali Romano pro diversis assignatis personis, & statibus, vel Congregationibus: frustra, inquam, essent, quia non plus valerent illis, quam generaliter cuicunque in Ecclesia. *Scot. quolib.* 20. l. B.

11. Int. Vtrum orans possit valorem suum speciali-
lem alteri concedere? Resp. negatiæ, loquendo
de voluntate ordinata; non enim potest facere, quod
non sit suum meritum; tenetur orans magis ex chari-
tate diligere se ipsum, quam alium, & si applica-
retur alteri, non posset forsitan fieri sine peccato.
Scot. ibid. l. B.

12. Int. Vtrum una Missa dicta pro duobus tan-
tum valeat in ordine ad illos duos, pro quibus di-
citur, sicut si diceretur pro uno solo? Resp. negatiæ,
quia secluso pialem, sive bono, quod debetur
ipſi

ipſi sacrificanti, & oranti, & bono, quod debetur Ecclesiæ generaliter; quod semper supponitur; bonum finitum, sive præmium determinatum ad certum gradum per Missam alteri applicatum modo medio, vt dictum est, correspondens merito finito, plus valet vni, quam si duobus applicaretur; quia bonum debitum orationi datur totum isti vni tamquam præmium, & per consequens plus valeret, quam si duobus distribueretur. *Scot. quolib.* 20. l. C.

13. Int. Vtrum celebrans pro pluribus debeat tunc de eis actu cogitare? Resp. negatiæ, sed sufficit, quod ante recollecterit illos, pro quibus intendit specialiter orare, & intentionem suam tamē Deo obtulerit; si postea tantum in communione eorum memoriam habuerit, sufficit; quia Deus oblationem, & devotionem suam pro illis acceptat, pro quibus ordinavit prius se velle offerre. *Scotus ibidem l. D.*

14. Int. Vtrum per applicationem orationis ad plures minutatur attentio actualis ad singulos? Resp. quod quantum talis actualis attentio minutatur propter multitudinem; tamen non minutatur oblatio, seu deuotio, quia ad illos plures non est, nisi in communi, vnde deuotionem, quæ est motus mentis in Deum, non oportet minutari. *Scot. ibid. l. D.*

15. Int. Vtrum celebrans de omnibus minus de-
voce celebret, quam si de uno celebraret? Resp. ne-
ga-

gatiuē, & quamvis minus distinctē attendat ad quē liber; tamen attentio ad totam communitatē sufficit ad deuotionem, non tamen æqualem, sed maiorem quam sufficeret attentio ad vnum eorum, nisi forte ad illum, in quo eminenter est illud, quod est materia deuotionis ad omnes, qui est iuslus Deus Trinus. *Scot. ibid. l. D.*

16 Int. Vtrum valor Missæ, qui est bonum spirituale, sit diuisibile? Resp. negatiuē, loquendo de diuisione quantitativa per extentionem; tamen vnum bonum est ab alio distinctum, quia aliud bonum datur vni, & aliud alteri, & exinde requiritur distinctum meritum in illis, propter quod reddatur. *Scot. quolib. 20. l. E.*

17 Int. Vtrum aliquo modo valor Missæ possit diuidi? Resp. quod bonum, quod adæquate debetur merito, non potest diuidi, tamen illi æquivalere possunt multa bona minorā, & ita ipium bonum potest dici, quod diuidatur in valore, dum pro ipso diuersa bona minorā distinctē reddantur; sic igitur illud bonum spirituale non datur realiter per partes, sed datur in multis bonis minoribus, quæ respectū illius boni habent partialel valorem. *Scot. ibid. l. E.*

18 Int. Quid dicendum ad exemplum de lumine candelæ, quod æqualiter illuminat plures, & ad exemplum de sono, qui æqualiter à pluribus auditur? Resp. quod ista exempla non bene currunt, quia illa corpora, quæ illuminantur eodem lumine candelæ,

delæ, sunt media, sive obiecta inadæqua, sicut etiā aures ad sonum, & ideo plura media susceptiuā possunt eodem lumine illuminari, sed duo homines pro quibus dicitur Missa, sunt susceptiuā adæqua, & vtrumque per se est susceptiuā adæquatū boni reddendi virtute orationis, & ideo plus vni, quam duobus valet. *Scot. ibid. l. G.*

19 Int. Quid dicendum ad D. Hieronym. vt habetur de consecr. dist. 5. can. 24. non mediocreriter erant. vbi dicit: cùm pro cunctis animabus Psalmus, vel Missa dicitur, nihil minus, quam si pro una qualibet ipsarum diceretur, accipitur? Resp. quod valet ex parte sacrificantis, quia ita ipse meretur dicens Missam pro centum, sicut si pro uno diceret. Secundō valjet de Missa dicta cum hilaritate, & serenitate cordis, quia non minus valet Missa dicta pro centum cum hilaritate, quam si pro qualibet scorbutum diceretur cum anxietate; volebat enim Hieronym. Monachos suos ad hilaritatem orationis excitare. *Scotus quolib. 20. lit. G.*

20 Int. Vtrum Sacerdos possit applicare alteri certæ personæ bonum sacrificij? Resp. affirmatiuē, & extat auctoritas D. August. in Encyclidion cap. 110. vbi dicit: Non est negandum defunctorum animas relevari cùm pro illis sacrificium mediatoris offertur; ergo sequitur, quod offerens possit illis applicare sacrificium, & illæ per hoc poterunt relevari. Idem vult in serm. de Cathed. S. Petri. Et hoc congruit, quia hoc bonum distribuendum in domo Dei competit.

Ministris Ecclesiæ; nam sicut illis conuenit determinare intentionem suam pro quo specialiter offerunt, sic conuenit sibi dispensationem determinare, cui reddatur bonum, quod impetratur virtute sacrificij, cum sit in ordine suo nuncius sponsæ ad sponsum, offerens petitiones specialiter pro determinatis personis; & quamvis illud bonum non impetretur virtute meriti personalis, sed virtute meriti Ecclesiæ, in cuius persona sit oblatio, & ob cuius gratiam oblatio acceptatur, ex quo capite Sacerdos est tamquam mere organum, tamen ratione ordinis habet Sacerdos gradum notabilem in Ecclesia propter quem sibi conuenit offere, & oblationis virtutem determinare, & in hoc non est præcisè organum, sed minister, & dispensator. *Scot. ibid. lit. H. I.*

21. Int. Vtrum Sacerdos possit applicare valorem generalissimum alicui personæ determinatae pro libito? *Resp. negatiuè, quia semper sit toti Ecclesiæ, & hanc determinationem facit regula charitatis, quæ est generaliter ad omnem proximum. Scot. ibid. I. K.*

22. Int. Vtrum Sacerdos possit applicare illud bonum sacrificij pro libito suæ voluntatis, ita quod illud bonum reddatur illi, cui ipse specialiter applicat virtutem sacrificij? *Resp. affirmatiuè, quia aliorum sequeretur requiri reuelationem Diuinam determinantem personam, cui debet fieri applicatio, quod non est dicendum; quia talis reuelatio regulariter non datur, neque in scriptura habetur,*

& sic

& sic numquam applicatio haberet effectum, nisi esset facta secundum beneplacitum Diuinum, & per consequens Sacerdos nullam haberet auctoritatem applicandi, nisi multum in vniuersali, hinc sequitur, quod possit applicare, *Scot. quolib. 20. lit. I. K.*

32. Int. Potest ne haberi doctrina certa de applicatione facienda à Sacerdote celebrante? *Resp. affirmatiuè, & vbi habetur talis certitudo, ibi facienda est applicatio, ita scilicet, quod si contrarium fiat, forte nec ei, cui applicatur, valet, & applicanti nocet, quia peccat. Scot. ibid. I. K.*

24. Int. Vtrum Parochus, Curatus, vel Sacerdos alicuius Collegiatae teneatur celebrare, & orare pro Parochianis, vel Collegialibus in proprijs Ecclesijs? *Resp. affirmatiuè, & specialiter pro illis debet orare, quoniam, ut dicit D. Hieronym. ad Rustic. & habetur caus. 7. q. 1. cap. 41. in Apibus. In Apibus Princeps unus, & Gnes unam sequuntur ordine literato, &c. deinde subdit: singulis Ecclesiarum Episcopi, singulis Archiepiscopi, singulis Archidiaconi, & omniis Ordo Ecclesiasticus suis rectoribus nititur. Non enim solum in Ecclesia requiruntur doctores ad correctionem faciendam, sed etiam ad reconciliationem faciendam peccatorum per orationes Ecclesiæ, & Holtiam salutarem. Scot. ibid. I. K.*

25. Int. Vtrum Sacerdos teneatur ex iustitia celebrare Missam pro illis, qui prouiderunt ministris de necessaria substantione? *Resp. affirmatiuè, quia multi*

multi dotauerunt Monasteria, & Collegiatas, vel Minores Ecclesiæ, imò Cappellas, ad hoc, ut ministri in talibus Ecclesijs tenerentur celebrari pro ipsis, sive pro alijs, secundum intentionem dotantium, & volentium eos Sacerdotes ad illa sacrificia obligare. *Scot. ibid. l. K.*

26 Int. Vtrum talis obligatio sit rationabilis? Resp. affirmatiuè, quia qui recipit eleemosynas temporales, rationabile est, ut refundat pro eis suffragium spirituale orationis, & oblationis, sicut pro beneficio spirituali prædicationis habetur beneficium temporale, ut dicit Apostol. *Ad Corinth. 1. cap. c. 9. Si nos vobis spiritualia seminauimus, magnum est, si nos carnalia vera metamus?* *Scot. quolibet. 20. l. K.*

27 Int. Vtrum talis obligatio cadat in quemlibet succedentem? Resp. affirmatiuè, quia ista eleemosyna transit cum onere suo illi imposito, nullus tamen præsumitur se, & suum Collegium sic obligare, quod non posset de cætero alteri aliqua suffragia committere successori, & ita præsumitur talis obligatio fieri secundum intentionem obligantis præcisè. *Scot. ibid. l. K.*

28 Int. Vtrum Sacerdotes, qui sunt obligati ad orationes, & oblationes sic determinatè certis personis, possint eas pro libito alijs applicare? Resp. negatiuè, quia facerent iniustitiam subtrahendo debitum illis, quibus iam sunt obligati, vnde vel apparent alijs ita specialiter, sicut illis, & hoc non

pos-

possunt, vel applicant in genere, & non eodem modo, & sic conceditur, quod possint aliquo modo applicare. *Scot. ibid. l. L.*

26 Int. Vtrum à Sacerdote obligato pro vno possit etiam fieri applicatio pro alio? Resp. affirmatiuè, quia in applicatione dantur gradus, quamvis applicatio magis valeat primo, quam secundo; nam si Sacerdos sic intenderet, quod eius oblatio valeat pro Petro quantum potest, deinde pro Paulo quantum potest, tertio pro Ioanne, & sic de alijs, satisficeret obligationi, estò quod teneatur præcisè Petru, quia applicatio in grado posteriori non subtrahit aliquid illi, cui facta est in gradu priori ex obligatione. *Scot. ibid. l. L.*

30 Int. Vtrum Parochus, vel Curatus, & Collegialis, qui tenentur dicere Missam pro Parochianis, & Collegialibus possint facere applicationem pro Patre, & Matre? Resp. affirmatiuè, imò videatur, quod prius pro Patre, & Matre debeat facere applicationem, quam pro alijs; quia de lege naturæ obligatur parentibus, cui legi non potest prædicare obligatio positiva; nec quicquam recipiens obligationem debet velle sibi Sacerdotem obligari contractum ordinem legis naturæ; & ita interpretandum est, quod numquam Sacerdos voluit sic obligari, quin posset liberè reddere semper Patri, & Matri illud, in quo eis tenetur. Quamvis posset alter dici, quando Pater & Mater Sacerdotis sunt Parochiani alterius Sacerdotis, quem habent obligatum

tum

tum ad orandum pro ipsis. *Scot. quolib. 20. l. E.*

31. Int. Quomodo facienda est applicatio à Sacerdote sine cura, vel Cappellania, siue Præbenda vel beneficio, ratione cuius teneatur alicui persona determinata? Resp. quod talis habet liberam applicationem pro suo beneplacito, tamen debet illam conformare beneplacito summi Sacerdotis quantum potest de illo verisimiliter concipere. Sed difficile est quandoque percipere in speciali de hac, & de illa persona, & ideo probabilius concipitur magis in communi, puta de Parentibus, Benefactoribus, Principibus, Prælatis, &c. *Scot. ibid. l. L.*

32. Int. Vtrum applicatio in communi sit prius, & potius facienda pro mortuis, quam pro viuis? Resp. quod prius est facienda pro mortuis, quam pro viuis, quia mortui habent maiorem indigentiam; ipsi enim non possunt pro se mereri, sicut possunt viui mereri pro se ipsis: tamen ex alio capite potest dici, quod prius potest fieri applicatio pro viuis, qui possunt augeri in gratia, & meritis. *Scot. ibid. l. L.*

33. Int. Vtrum teneatur huiusmodi Sacerdos prius facere applicationem pro peccatoribus, quam pro iustis? Resp. quod ex una parte fieri debet potius applicatio pro peccatoribus; quia ipsi non possunt per propriam gratiam mereri; non enim illam habent, sicut habent iusti, vnde mereri possunt; tamen ex alia parte videtur magis debere applica-

tionem fieri pro iustis existentibus in charitate, qui diligunt Deum, & diliguntur à Deo. Non sic peccatores, qui non diligunt Deum, nec à Deo diliguntur, & ideo tutius est facere sequentem applicationem vniuersalem. *Digneris Domine oblationem istam specialiter acceptare pro illis, pro quibus nosti me teneri specialiter offerre, & in illo gradu, in quo nosti me teneri pro eis.* At si facienda est specialis determinatio alicuius personæ vel plurium, tutius est, quod fiat sic, sub ista conditione *si tibi placet.* *Scot. quolib. 20. l. M.*

34. Int. Vtrum Missa tantum valeat virtute sacrificij applicata pluribus in eodem gradu, sicut si vni soli applicaretur? Resp. negatiè, quia bonum, quod debetur ratione sacrificij, correspondet secundum plenam iustitiam alicui merito in Ecclesia, quod meritum est finitum, & certi gradus; vnde sequitur, quod etiam illud bonum correspondens sit finitum, & certi gradus; igitur si virtute sacrificij totum illud bonum reddatur vni, non potest idem totum bonum reddi alteri. *Scot. ibid. l. N.*

35. Int. Quodnam est bonum reddendum virtute sacrificij? Resp. non est illud, quod continetur in Eucharistia, scilicet Christus, neque est aliquod æquale iphi Christo, quia tunc æquale esse bonum in Eucharistia, quando est in Pixide, sicut quando est in manibus Sacerdotis sacrificantis, & celebrantis, & tamen non ita tantum bonum datur Ecclesia, quando asseruatur in Pixide, sicut quando of-

fertur in Missâ, siue sit per oblationem Ecclesie, siue per consecrationem, vel perceptionem, vel operationem aliquam Sacerdotis in persona Ecclesie; & ideo ad bonum reddendum contentum in Eucharistia requiritur ipsius oblatio, quæ non acceptatur nisi sit oblatio offerentis accepti, siue Sacerdotis, siue Ecclesie, ex cuius commissione Sacerdos celebrat; vnde sequitur, quod bonum dandum pro sacrificio, sit aliud à Christo contento in Eucharistia. *Scot. ibid. l. N.O.*

36 Int. Qua ratione Eucharistia plenè acceptatur? Resp. acceptatur propter oblationem cum bona voluntate offerentis, non præcisè ratione bona voluntatis celebrantis, quia hoc pertinet ad meritum personale, non ad virtutem sacrificij, sed benemeritatem offerentis Ecclesie generalis; illa enim habet rationem meriti finitam. *Scot. quol. 20 l. O.P.*

37 Int. Vtrum acceptetur Eucharistia ex parte voluntatis Christi offerentis? Resp. negatiuè, loquendo immediatè, quia quamvis hic offeratur, ut contentus in sacrificio, non tamen ipse immediatè offert sacrificium, quia Christus semel oblatus est, scilicet à se ipso offerente; alioquin videretur, quod celebratio unius Missæ æquivaleret passioni Christi, si idem esset offerens immediatè, & oblatus. *Scot. ibid. l. O.P.*

38 Int. Vtrum Eucharistia acceptetur ratione voluntatis Ecclesie militantis, vel triumphantis? Resp. acceptatur ratione voluntatis Ecclesie militan-

tantis; quia istud sacrificium est proprium Ecclesie militantis, sicut & Sacramentum, in quo est sacrificium. *Scot. ibid. l. P.*

39 Int. An, si in Ecclesia militante nullus viator esset in gratia, virtus sacrificij esset valida? Resp. minimè valeret Ecclesie virtus sacrificij, si nullus esset in gratia; tamen non est dabis talis casus, quoniam nunquam erit Ecclesia militans sine aliquo, qui sit in Charitate; & hoc ex Diuina ordinatione. *Scotus ibidem. l. P.*

40 Int. Vtrum sic unus tantum esset viator in gratia, meritum Ecclesie offerentis æquaretur merito personali Sacerdoti; offerentis? Resp. negatiuè, quia Deus magis acceptat illam oblationem, quæ fit virtute sacrificij per vniuersalem Ecclesiæ, quam acceptet opus personale Sacerdotis offerentis. *Ibid. l. P. Licchet.*

41 Int. Vtrum ad meritum istud vniuersalis Ecclesie concurrat motus illius, qui nihil cogitat de oblatione, cuiusmodi est non Sacerdos, non offerens, non assistens? Resp. quod ibi non est motus actualis, sed bene virtualis, vel habitualis, quia ipse vult Deum acceptare preces Ecclesie. *Scot. ibid. l. P.*

42 Int. Vtrum Sacerdos obligatus vni si postea obligetur alteri, dicendo vnicam Missam, soluat debitum vtrique? Resp. quod quando fuit obligatio simplex & libera, tunc ad tantum se obligavit, ad quantum voluit, & ideo si Sacerdos obligavit

se ad unam Missam pro uno, & ad aliam pro alio, tenetur duas Missas celebrare ex liberali promissione; si vero intentio non erat haec, potest satisfacere, sicut intendebat; quia (secluso mendacio) debet fieri interpretatio secundum promissionem, ut habetur *Extr. de sponsalibus cap. 7. Ex literis vbi sic Glos. expressè dicit. Quia uberum fuit stipulatoris verba latè concipere, ff. de verbis. obligat. l. 99. Quidquid. & tunc, si reddat, sicut intendebat in promittendo, solvit debitum.* *Scot. Quolib. q. 20. l. Q.*

43 Int. Vtrum Sacerdos licet posset commutare spirituale, scilicet Missam pro temporali, scilicet eleemosynam? Resp. negatiuè, quia hoc videtur simoniacum, & ideo non est faciendum, quod intellegitur si est cum commutatione, vel legali conuentione alicuius rei extimabilis. *Scot. ibid. l. Q.*

44 Int. Quomodo recipitur eleemosyna à Sacerdote pro Missa celebranda sine simonia? Resp. hoc modo: Eleemosyna liberaliter offerunt à laico cum mendicatione orationis, & recipiens eleemosynam tenetur secundum iustitiam exaudire mendicantem ad orationem suam, liberaliter tamen, quia sine conventione, & commutatione obligat se ad orandum pro benefactore. *Scot. ibid. l. Q.*

45 Int. Vtrum Sacerdos conductus ad dicendum Missam pro pretio sit simoniacus? Resp. non esse simoniacum, quia intendit solum recipere premium pro labore, nec intendit vendere illum actum, in quantum est sacramentalis. *Vnumquemque enim opor-*

oporet de suo labore taliter qualiter vitam acquirere. *Scot. 4. sent. d. 5. q. 2. l. L.*

46 Int. A quibus potest fieri liberalis obligatio? Resp. potest fieri à Sacerdote particulari pro beneficio recepto à Prelato alicuius Religionis, vel Societas, qui se obligat pro illa Religione, vel ipsam totam obligat, & potest fieri à tota communitate, ut quando se totam obligat, & haec vocatur stricta obligatio, quamvis non sit per conuentionem legalem, sive per propriam commutationem. *Scot. 4. sent. d. 5. q. 2. l. Q.*

47 Int. Vtrum stante stricta obligatione alia facta vni, & alia facta alteri, de dicendo Missam pro eo, soluat debitum, unam Missam dicendo? Resp. quod si verba obligationis sunt certa, & simpliciter determinata ad unum intellectum, e.g. si obligat se ad dicendum, Missam pro Petro una cum alijs, pro quibus tenetur, & erunt verba secundum unum intellectum determinata, tunc satisfecit unam Missam dicendo pro ambobus, vel si ex alia parte obligat se Sacerdos totaliter ad dicendum vni ita specialiter, sicut potest Sacerdos specialius pro alio à se celebrare, tunc non satisfacit pro illo alio, hoc est, quantum potest meritum personale, ac etiam virtutem Sacramenti alicui specialius applicare. Si vero verba obligationis possunt habere diuersos intellectus, ita quod possunt intelligi magis, vel minus strictè, ut dicendo: dicam pro te unam Missam, vel, quod est generalius, celebrabo pro

pro te tunc, verba ista obligatoria sunt accipienda secundum intentionem Sacerdotis se obligantis, quod probatur per illud *Extr. de Iur. Iurand. cap. 16.* *Veniens ad presentiam*, de illo, qui iuravit stare mandato aliorum, quod mandatum fuit contra Iusurandum factum proprio Principi, cuius erat Conciliarius, qui non hoc iurasset, si illud prius sciuisset; vnde Papa voluit iuramentum ipsius praestitum non teneri. Sic igitur Sacerdos debet dicere Missam, & illam applicare, vel aliam dicere secundum intentionem, quam habuit, quando se obligavit. *Scot. ibid. l. R.*

48 Int. Vtrum verba obligationis sint accipienda secundum intellectum, quem habet ille, cui sit obligatio, vel secundum intellectum, quem habet ille, qui obligationem facit? Resp. videtur esse intelligentia secundum intellectum illius, cui sit obligatio, quia habetur *Caus. 22. q. 1. Can. 9.* *Quacumque arte, & citatur Isidor. 2. sent.* *Quacumque arte verborum quis iuret. Deus ita accipit, sicut ille, cui iuratur, intelligit.* Nihilominus respondetur, quod ut habetur *Extr. de sponsalibus cap. 7. Ex literis.* Si alter non intellexit, quod alter proposuit, ad communem verbis intelligentiam recurrat, & cogatur vterque verba prolatas in eo sensu retinere, quem solent recte intelligentibus generare, & Glos. adducit illud *ff. de suppeltili legata. l. 7. Lateo, §. Sed de ijs, non enim ex opinionibus singulorum, sed ex communi usi nomina, inquit exaudiri debere.* *Scot. 4. sent. d. 5. q. 2. l. R.*

49 Int. Quænam est intelligentia habenda de talibus verbis circa obligationem Sacerdotis? Resp. quod talis intelligentia fit, quod obligans Sacerdotem ad celebrandum pro se, intendat ad illud obligare, quod est tibi utilius, dum tamen licet ad illud utilius obligare; quod quidem utilius est illud maximum bonum quod debetur virtute meriti personalis Sacerdotis, & etiam quod debetur virtute sacrificij; & hoc totum intendit, ut reddatur applicandum, quia si illud bonum applicaretur alteri, non esset totum applicatum vni, cui erat obligatus. *Scot. ibid. l. R.*

50 Int. Vtrum verba obligationis sint intelligentia secundum mentem promittentis? Resp. affirmatiue, quando præsumitur, quod nullus velit se obligare ad illicitum: & præsumendum est hoc, quandocumque non apparet expreſſe, quod obligatio sit ad illicitum; quia sicut reuocare propria auctoritate obligationem licite factam est illicitum, ita illicitum est se ad illicita obligare. *Scot. ibid. l. S.*

51 Int. Vtrum ille, cui sit obligatio, teneatur expressè determinare verba, ut sit omnino certa eius intentio? Resp. quod est *Extr. de sponsal. cap. 7. Ex literis.* Glos. dicat, contra cum sit interpretatio, qui pactum apposuit, qui debuit, legere, id est pactum apertius apponere ex *ff. de Paet. l. 40. Veterib. placet:* aliter imputet sibi, quia obligans non videtur se velle obligare, nisi ad illud minus, quod stare potest cum verbis; Nihilominus non est necesse talem facere

cere determinationem, & tunc necessariò sit obligatio secundum communem significationem, & intelligentiam verborum & hoc, quando in actu obligatorio alter alterum non intellexit plane in verborum determinatione. *Scot.* 4. *sent.* d. 5. q. 2. l. 5.

52 Int. Vtrum Parochus possit propter duas obligationes ad plura Annueriaria in uno die illis simul satisfacere? Resp. quod si ille, qui obligat Parochum, & Curatum ad Annueriarium secundum, sciat consuetudinem Ecclesie, quod est pro multis, & celebratur nisi unica Missa, quæ est pro multis, & pro primis Annueriaris celebrandis obligata, tunc secundus obligans Sacerdotem ad Annueriarum cedit iuri suo. Ut si Canonicus Ecclesia legarer Annueriarium pro se, tunc Sacerdos celebrans potest pro pluribus satisfacere. Sed si nesciens consuetudinem Ecclesie intendat simpliciter obligare Parochum ad unam Missam tantum, sicut obligantur Sacerdotes non Curati; tunc Curatus tenetur ad aliam Missam, & una pro pluribus non satisfacit, quia consuetudo specialis est illi ignota, & licet ignota, quia non tenetur scire consuetudines speciales Ecclesiarum, & non debet ei præiudicium fieri. *Scot.* *ibid.* l. T.

53 Int. Quid igitur debet facere Parochus stante tali consuetudine iure Ecclesie, & ignorantia illius, qui vult ipsum ad Missam obligare? Resp. debet exprimere illi ignorantis consuetudinem suæ Ecclesie, & si consentiat, quod etiam talis consuetudo

tudo pro ipso seruetur, Parochus potest pro eo satisfacere etiam cum Missa alijs obligata. *Scot.* *ibidem* l. T.

54 Int. Vtrum consuetudo satisfaciendi Annueriaria pro Parochianis, qui suscepunt in propria Parochia Sacra menta dum viuerent, possit in alijs Ecclesijs Collegiatis haberi, & seruari? Resp. negatiue; non enim est rationabilis ista consuetudo satisfaciendi unica Missa, quando iustitia requirit pro singulis obligationibus singulas dici Missas, quia æque requirit iustitia in Ecclesia Collegiata, sicut à simplice Sacerdote; nisi ille, cui Sacerdos fit obligatus, velit cedere iuri suo saltem implicite, acceptando pro se consuetudinem illius Ecclesie; nec debet præsumi eum acceptare talem consuetudinem, nisi prius fuerit sibi nota. *Scotus* 4. *sent.* d. 5. q. 2. l. T.

55 Int. Vtrum stante consuetudine celebrandi solemiantur Annueriarum unum pro mortuis, in die, sit impossibile, vel saltem inconueniens, & repugnans in Ecclesia Collegiata aliud Annueriarum eodem die celebrare? Resp. quod haec repugnatio in calu potest esse, quod ambo Annueraria non iuste siant simul, & tamen virumque eorum diuissim posse iuste fieri; quando ergo per consuetudinem in dicta Ecclesia approbata in factum est inconueniens plures Missas dici pro mortuis eodem die, tunc non licet illi Sacerdoti se obligare aliquibus obligationibus, ex quibus sequeretur secundum

dum iustitiam debere plures Missas dici. Vnde si est obligatus ad vnam Missam pro tali die, non obliget se noua obligatione ad aliam, quia illa noua obligatio non est ad istam iam debitam, ergo ad aliam, quod est inconveniens in tali Ecclesia, ut ponitur. *Scot. ibid. l. T.*

56 Int. Quid faciendum, quando Anniversaria non possunt celebrari in proprijs Ecclesijs, cum rationabilis consuetudo expostulet Anniveraria in proprijs Ecclesijs celebrari? Resp. quod utique rationabile est Anniversarium in propria Ecclesia celebrari, si potest stare cum ordinatione illius Ecclesiæ, sicut intendebat, qui pro se postulauit propriam Missam; tamen quando non potest hoc fieri, non est rationabile illud secundum Anniversarium fieri in propria Ecclesia, sed in alia, & si Sacerdos velit omnino recipere Anniversarium, & seruare consuetudinem sue Ecclesiæ, procuret Missam program pro isto dici ab alio Sacerdote non obligato. *Scot. ibid. l. V.*

57 Int. Quid faciendum est in Ecclesijs dotatis? Resp. quod Ministri secundum dotem, & numerum eleemosynarum receptarum tenentur ad numerum certum suffragiorum, & Missiarum pro illis dotantibus, & eleemosynas erogantibus; non enim possunt se ad Missas obligare, & ad suffragia alijs soluenda ultra quod possunt, nisi in illa obligatione intenderent procurare, quod talia suffragia soluantur per alios Sacerdotes, qui non sunt iam totaliter obligati.

Scot.

Scot. 4. sent. dist. 5. q. 2. l. V.

58 Int. Quare per vnicum Ieiunium satisfacimus triplici præcepto, scilicet quia in die Veneris est vigilia alicuius Sancti, & est dies quatuor Temporum, & est ex præcepto nostræ Regulæ, & non potest Sacerdos per vnicam Missam pluribus satisfacere? Resp. tunc satisfit ieiunando triplici præcepto, quia illæ tres obligationes sunt ad idem in numero, idest ad idem numero ieiuniū? Non sic sunt illæ obligationes ad Missam; sunt enim ad idem in specie, & ideo non satisfacit obligatus, nisi reddat distincta: immo hoc videtur rationabile, quia sicut sunt duo inductiva ad aliam, & aliam obligationem, sic obligatio debet esse ad aliud, & aliud correspondens alteri, & alteri inductujo; hinc, si Sacerdos est per duo inductiva obligatus ad Missam, duas Missas deberet celebrare ad debitum soluendum.

Scot. ibid. l. X.

